

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 106/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. marca 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Veronikou Nozar Jakubíkovou, Republiky 21, Žilina, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 30 D 344/09 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. novembra 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 30 D 344/09 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Sťažovateľ v sťažnosti podrobne opisuje priebeh napadnutého konania a skutkové okolnosti svojho prípadu, a poukazuje pritom na skutočnosť, že posledné pojednávanie vo veci bolo uskutočnené ešte 5. decembra 2011. Vzhľadom na celkovú nečinnosť okresného súdu, ako aj ním povereného notára v konaní o dedičstve sťažovateľ podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní z 8. júla 2014. Predseda okresného súdu vo svojej odpovedi sp. zn. 1 SprS 272,308/2014 z 8. septembra 2014 sťažnosť podanú podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) uzavrel ako opodstatnenú, sťažovateľa informoval o tom, že v jeho veci boli prijaté opatrenia na nápravu tohto stavu, ako aj o realizácii ďalšieho dohľadu predsedu okresného súdu nad plynulosťou konania vo veci.

K dôvodom podania sťažnosti ústavnému súdu sťažovateľ ďalej uvádza, že jeho *„snaha domôcť sa objektívneho a spravodlivého prejednanía dedičstva po otcovi ma stála nemalé úsilie a to i s poukazom na to, že väčšina mojich návrhov a žiadostí zostala bez odozvy. Nevieť si nijako vysvetliť, prečo notár nekoná vo veci. Znova poznamenávam, že dedičské konanie sa vedie od roku 2009. Sme len 3 dedičia a riadne sa dostavujeme na každé pojednávanie, čiže prieťahy nie sú na našej strane. Navyše, súdny komisár robí tieto úkony za odplatu.“* Návrh na priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 eur sťažovateľ odôvodnil poukazom na judikatúru ústavného súdu a psychické vypätie spôsobené pocitom neistoty a obavy, pokiaľ ide o dosiahnutie spravodlivosti.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada vo veci samej vysloviť porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 30 D 344/2009, priznať mu za vzniknuté prieťahy finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré budú vyčíslené v rozhodnutí ústavného súdu.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľov, ktorí sú v tomto prípade zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom. Preto v danej veci rozhodoval len o porušení tých práv, vyslovenia porušenia ktorých sa sťažovateľ domáha v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti. Tvrdenia o porušení iného ustanovenia ústavy (čl. 20 ods. 1 ústavy), ktoré sťažovateľ uvádza v texte sťažnosti mimo petitu, je v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu potrebné považovať za súčasť argumentácie sťažovateľov (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala verejne bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola... v primeranej lehote prejednaná... súdom.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd v tejto súvislosti predstavuje inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Podľa § 63 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) sťažnosti vybavuje

predseda príslušného súdu, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Sťažnosti na predsedu súdu vybavuje predseda súdu vyššieho stupňa.

Podľa § 64 ods. 3 zákona o súdoch ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, a ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.

Z uvádzaných okolností vyplýva, že na sťažnosť sťažovateľa podanú okresnému súdu, ktorou namietal existenciu zbytočných prieťahov v konaní a v ktorej mu bolo zo strany okresného súdu oznámené aj prijatie opatrení na zabezpečenie plynulého konania vo veci a vykonávanie dohľadu nad jeho ďalším priebehom z pozície vedenia okresného súdu, bola zo strany okresného súdu doručená sťažovateľovi odpoveď 17. septembra 2014, t. j. ani nie dva mesiace pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ústavy.

Ústavný súd pripomína, že v konaní, v ktorom sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv, považuje za prostriedok nápravy postupu všeobecného súdu (ktorý môže prispieť k urýchleniu konania) aj podanie návrhu na odňatie poverenia vo veci konajúcemu notárovi podľa § 38 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v spojení s § 175zb OSP (m. m. III. ÚS 270/05).

Podľa § 38 ods. 1 OSP na základe poverenia súdu je notár ako súdny komisár oprávnený viesť samostatne konanie o dedičstve smerujúce k vydaniu osvedčenia o dedičstve alebo k predloženiu veci súdu na vydanie uznesenia podľa § 175zd. Poverenie môže súd dodatočne meniť. Poverenie a zmena poverenia sú voči súdnemu komisárovi účinné, len čo mu ich súd oznámil.

Podľa § 175zb ods. 1 OSP súd môže odňať vec poverenému notárovi, ak napriek predchádzajúcemu upozorneniu spôsobí zbytočné prieťahy v súdnom konaní. Súd potom poverí úkonmi v konaní o dedičstve iného notára podľa rozvrhu práce.

V danom prípade sťažovateľ nepreukázal a ani netvrdil, že by v napadnutom konaní žiadal okresný súd o výmenu notára ako súdneho komisára podľa už uvádzaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

V prípadoch namietaného porušenia základných práv v dôsledku zbytočných prietahov v konaní zapríčinených všeobecným súdom ústavný súd skúma, či sťažovateľ využil právne prostriedky, ktoré mu na ochranu jeho práv poskytuje zákon o súdoch v ustanoveniach § 3 ods. 7 a § 62 a nasl., ako aj platné procesnoprávne predpisy (najmä § 175zb OSP). O sťažnosti, ktorej predmetom je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, že sťažovateľ preukáže účinné využitie právnych prostriedkov upravených podľa zákona o súdoch a prípadne ak preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde) [obdobne napr. III. ÚS 197/05, III. ÚS 13/06].

V danom prípade ústavný súd zastáva názor, že sťažovateľ nevyužil všetky právne prostriedky nápravy a sťažnosť predsedovi okresného súdu bola zo strany sťažovateľa iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by predseda okresného súdu dostal primeranú lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným prietahom v napadnutom konaní (obdobne napr. II. ÚS 101/06, III. ÚS 137/07). Takéto využitie právneho prostriedku nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažovateľom nepredstavuje dostatočný časový priestor na poskytnutie možnosti napadnutému všeobecnému súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený jeho prípadnou nečinnosťou.

S prihliadnutím na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť bola ústavnému súdu podaná v danom prípade predčasne, a to v čase, keď ešte nebolo možné dospieť k záveru, že by boli vyčerpané všetky právne prostriedky, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ v sťažnosti nepreukázal skutočné využitie všetkých účinných právnych prostriedkov nápravy, predloženú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy

v spojení s podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde považoval za neprípustnú a podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ju odmietol, tak ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

Ústavný súd však pripomína, že prípadné dlhšie obdobie nečinnosti všeobecného súdu, respektíve iné jeho konanie (neefektívny, nesústredený postup súdu), ktoré by boli v príčinnej súvislosti s porušovaním základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, by nemuseli byť prekážkou prípustnosti opätovného konania a rozhodovania vo veci samej podľa § 24 zákona o ústavnom súde. Dlhšie obdobie (táto otázka závisí od povahy veci) by totiž mohlo založiť inú kvalitu posudzovania zbytočných prieťahov v súdnom konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2015